

KĀNESA O LE FUA FĀNAU TAMA'ITA'I

O le kānesa o le fua fānau tama'ita'i e māfua mai ina ua tuputupu a'e sela tau kānesa i totonu, lata ane, po o i le afu'afu pito i fafo o le tasi po o fua fānau tama'ita'i uma e lua.

O lenei fa'ama'i e seāseā maua, ae matuiā **e lona lima i kānesa e māliliu ai tama'ita'i**, ma e aupito i tele lava e māliliu ai nai lo se isi lava kānesa o le ala fānau o tama'ita'i.



Fa'ailoga ma Āuga

Fa'alogo lelei i lou tino ma iloa lagona māsani mo oe.

O le kānesa o fua fānau tama'ita'i e ono mafua ai se tasi pe sili atu o nei fa'ailoga:

- Tafetotoi mai i le itū sā tama'ita'i (aemaise pe afai ua muta le palapala māsani o tama'itai) po o le toe tafe mai o se sua mai i le itū sā tama'ita'i e lē māsani ai
- Tīgā po o le tīgā o'omi i le manava po o lalo ane
- Vave tumu le manava pe a tausami pe faigatā ona tausami
- Se suiga i taimi e mana'omia ai ona e fa'aaogāina le faleui e pei o le tūla'i so'o mo le fe'au vai
- Tīgā le tua
- Fula le manava



Tūlaga Lamatia

O tama'ita'i uma e i ai le avanoa e maua ai i le kānesa o fua fānau tama'ita'i, a o tama'ita'i matutua e sili atu le avanoa e maua ai lea fa'ama'i.

O le kānesa o le fua fānau tama'ita'i e tele ona tupu ina ua muta le palapala māsani o tama'ita'i.

- Ova le mamafa pe tino puta
- Fai fanau ane ua matua pe e lei au i le i'uga se ma'itaga
- Fa'aāogaina vaila'au hormone ae ua muta le palapala māsani o tama'ita'i
- O loo i ai pe sa maua ai se tasi o le aiga i le kānesa o fua fānau tama'ita'i, po o le kānesa o le susu, po o le kānesa o le ala fe'au mamao
- Fa'aaogāina togafitiga mo le maua o fānau
- Ulaula
- E maua i le fa'ama'i o sela o le to'ala fānau ua ola i fafo ane (endometriosis)



Puipuiga

- Tūmau i le tino soifua mālōlōina pe aua le fa'aaogāina vaila'au hormone pe a muta le palapala māsani o tama'ita'i
- Fa'aaogāina fuāla'au aiga fuafuaina e sili atu mo le lima tausaga
- Ta'otoga mo a'afiaga tau tama'ita'i: Faia o le aiga fuafuaina tūmau (nonoa ala fānau), ave'esea fua fānau tama'ita'i po o le to'ala fānau
- Pe afai e i ai se tasi o lou aiga sa maua i le kānesa o le fua fānau tama'ita'i, e fautuaina le faia o su'esu'ega mo ma'itaga e pasi mai i aiga



Fa'amaumauga fuai numera

E tusa ai ma su'esu'ega a le Fa'alāpotopotoga Kānesa a le Lunivesitē a Hawai'i, o tama'ita'i Tagatanu'u Hawai'i e **sili atu ma le 36 pasene le avanoa** e maua ai i le kānesa fua fānau tama'ita'i nai lo tama'ita'i Papa'e.

I tagata Asia, o tagata Initia/Pakistani mai Asia e **silisili ai lava tūlaga o le maua ai i le kānesa fua fānau tama'ita'i** (Lee *et al.*, 2019).

O tama'ita'i Saina, Filipino, ma Sapanī e **mata'alia le sili atu ona maua** i kānesa fua fānau tama'ita'i sela kilia. (Lee *et al.*, 2019)

Su'esu'ega mo Kānesa Fua Fānau Tama'ita'i:

E lē o i ai se auala faigofie pe fa'atuatua ona su'esu'eina ai mo le kānesa fua fānau tama'ita'i. Ona e leai se su'esu'ega fa'atuatua, e tāua lava lou fa'alogo lelei i lou tino ma e iloa lagona māsani mo oe.

A e maitauina ni suiga i lou tino e lē māsani ai, fa'afeso'ota'i lau fōma'i.

Fesili i lau fōma'i pe tatau ona faia sau su'esu'ega fa'amaoniga, fa'apei o se siaki mo le itūtino e feagai ai le fe'au mamao ma le itū sā tama'ita'i, fa'ataoloolo aga'i i le itū sā tama'ita'i, po o se su'esu'ega o le toto mo le CA-125 pe afai ua i ai ni ou fa'ailoga po o āuga mo le kānesa fua fānau tama'ita'i.

O nei su'esu'ega e mafai ona fesoasoani i le su'eina po o le ave'eseina o se masāloga mo le kānesa o fua fānau tama'ita'i.

(From the Centers for Disease Control and Prevention)

Puna'oa

- **Ovarian Cancer Research Alliance:** ocrahope.org
- **National Ovarian Cancer Coalition:** ovarian.org
- **National Cancer Institute:** cancer.gov
- **American Cancer Society:** cancer.org/cancer-information-in-other-languages.html
- **'Imi Hale Native Hawaiian Cancer Network:** imihale.org/education_materials.htm#CancerScreening
- **Asian American Health Initiative:** aahiinfo.org/english/programs/progCancerInit.php#cprogram
- **California State University, Fullerton:** wincart.fullerton.edu/cancer_edu/index.htm